Euroopa Parlament
2019-2024

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2023)0458

Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ rakendamine

Euroopa Parlamendi 12. detsembri 2023. aasta resolutsioon naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ rakendamise kohta (2023/2029(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikleid 209 ja 212 ning artikli 322 lõiget 1,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009[1],

– võttes arvesse komisjoni 8. novembri 2022. aasta aruannet „2022. aasta aruanne Euroopa Liidu välistegevuse rahastute rakendamise kohta 2021. aastal“ (COM(2022)0578),

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja erinevaid aruandeid ELi välisrahastamise kohta, eelkõige eriaruannet nr 14/2023 „Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ programmitöö – laiaulatuslikud programmid, mille rahaliste vahendite eraldamise ja mõju seire meetodites esineb puudusi“ ning eriaruannet nr 09/2018 „Avaliku ja erasektori partnerlus ELis: palju puudusi ja vähe kasu“,

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. detsembri 2021. aasta ühisteatist „Global Gateway“ (JOIN(2021)0030),

– võttes arvesse nõukogu 14. juuni 2021. aasta järeldusi Euroopa

[1] ELT L 209, 14.6.2021, lk 1.

arengualase finantsstruktuuri tugevdamise kohta,

– võttes arvesse komisjoni 24. märtsi 2022. aasta aruannet „Komisjoni tegevuskava Euroopa arengualase finantsstruktuuri parandamiseks ja 2021. aasta eduaruanne“ (COM(2022)0139),

– võttes arvesse nõukogu 14. juuni 2021. aasta järeldusi Euroopa tiimi tugevama pühendumise kohta inimarengule,

– võttes arvesse nõukogu 20. mai 2022. aasta järeldusi ELi uuendatud partnerluse kohta vähim arenenud riikidega,

– võttes arvesse oma 18. aprilli 2018. aasta resolutsiooni ELi välisrahastamisvahendite rakendamise kohta: 2017. aasta vahearuanne ja 2020. aasta järgne tulevane struktuur[1],

– võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni arengukoostöö rahastamisvahendi, humanitaarabi rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi rakendamise kohta[2],

– võttes arvesse oma 27. märtsi 2019. aasta esimesel lugemisel vastu võetud seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend[3],

– võttes arvesse oma 24. novembri 2022. aasta resolutsiooni tulevase Euroopa arengualase finantsstruktuuri kohta[4],

– võttes arvesse oma 23. juuni 2022. aasta resolutsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamise ja rakendamise kohta[5],

– võttes arvesse oma 15. juuni 2023. aasta resolutsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamise ja rakendamise kohta[6],

– võttes arvesse oma 15. märtsi 2023. aasta soovitust nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Euroopa välisteenistuse tegevuse ülevaadet ja ELi positsiooni tugevdamist maailmas[7],

– võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni arengu tulemuslikkuse ja abi tõhususe parandamise kohta[8],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi

---

1 ELT C 390, 18.11.2019, lk 76.
2 ELT C 390, 18.11.2019, lk 33.
3 ELT C 108, 26.3.2021, lk 312.
4 ELT C 167, 11.5.2023, lk 57.
5 ELT C 32, 27.1.2023, lk 28.
6 Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0250.
7 Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0077.
8 ELT C 425, 20.10.2021, lk 73.

12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,

– võttes arvesse kodukorra artikli 58 kohaseid väliskomisjoni ja arengukomisjoni ühisarutelusid,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni arvamust,

– võttes arvesse väliskomisjoni ja arengukomisjoni raportit (A9-0374/2023),

A. arvestades, et Euroopa Liit ja selle 27 liikmesriiki koos on endiselt maailma suurimad välisabi andjad, kelle panus kogu OECD ametliku arenguabi rahastajate poolt arengumaadele antavast ametlikust arenguabist moodustab ligikaudu 43 %; arvestades, et välisrahastamisvahendid on peamine mehhanism, millega toetatakse ELi tegevust ülemaailmsel tasandil, ning arvestades, et ELi välistegevus on Euroopa kodanike jaoks aina olulisem;

B. arvestades, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“ (edaspidi „instrument“) jõustus 14. juunil 2021 ja koondas varasemad rahastamisvahendid üheks instrumendiks; arvestades, et instrument, mille kogueelarve on 79,5 miljardit eurot, tähistab ELi välis- ja arengupoliitika ajaloolist muutust;

C. arvestades, et komisjon vastutab ELi abi kindlaksmääramise, kujundamise, rakendamise, järelevalve ja hindamise eest; arvestades, et Euroopa välisteenistuse ülesanne on tagada ELi välispoliitika järjepidevus ja sidusus ning integreeritud lähenemisviis, mis hõlmab ka kõnealust instrumenti; arvestades, et Euroopa Parlament on vastutav demokraatliku järelevalve ja kontrolli eest ning kaasseadusandjana kaasotsustamismenetluses; arvestades, et Euroopa tiimi moodustamine peaks aitama välja töötada ühtse strateegilise koordineerimise raamistiku ELi reageerimiseks suurtele probleemidele; arvestades, et see lähenemisviis võimaldab tihedamat koostööd ELi institutsioonide, liikmesriikide ja Euroopa Investeerimispanga (EIP) vahel, suurendades pidevalt ELi kollektiivset mõjusust ja nähtavust; arvestades, et instrumenti tuleb rakendada eri viisidel, sealhulgas kahepoolse koostöö, eri partneritele antavate toetuste ja investeerimisraamistiku kaudu;

D. arvestades, et instrumendi välisinvesteeringute raamistik ühendab segarahastamise ja tagatised Euroopa Kestliku Arengu Fondi+ (EFSD+) välistegevuse tagatise raames, mida rahastamiskõlblikud partnerid peavad rakendama avatud ja koostööl põhineva lähenemisviisi alusel ja milles on eriline roll EIP-l; arvestades, et EFSD+ assigneeringute kogusumma on märkimisväärselt suurem kui sellele eelnenud EFSD oma ning see võimaldab teha välistegevuse tagatise kaudu tagatistehinguid kuni 53,4 miljardi euro väärtuses; arvestades, et poliitika esikohale seadmise põhimõttest lähtumise

tulemuseks peab olema poliitikaeesmärkidel põhinev koostöö ning kooskõla Euroopa arengualase finantsstruktuuriga;

E. arvestades, et strateegia „Global Gateway“ eesmärk on suurendada ELi ülemaailmset geopoliitilist mõjujõudu läbi nutikate, puhaste ja turvaliste ühenduste edendamise digi-, energia- ja transpordivaldkonnas ning läbi tervishoiu, hariduse ja teadustöö süsteemide tugevdamise kogu maailmas, seda ÜRO 2030. aasta kestliku arengu tegevuskava ja selle kestliku arengu eesmärkide saavutamise raames;

F. arvestades, et ebavõrdsus on üks ebastabiilsuse, ebaturvalisuse ja vägivalla algpõhjustest;

G. arvestades, et inimõiguste edendamine on üks ELi välistegevuse nurgakividest;

H. arvestades, et inimareng on endiselt ELi välis- ja arengupoliitikas oluline valdkond; arvestades, et investeeringud tervishoidu, haridusse, toitumisse ja sotsiaalkaitsesse on hädavajalikud, et tagada üldine juurdepääs neile teenustele, mis kujutavad endast põhilisi inimõigusi;

I. arvestades, et piiratud ressursside tõttu on ELi välisrahastamisvahendite kasutamisel jõutud sageli nende võimaluste piirini; arvestades, et alates instrumendi loomist käsitleva määruse vastuvõtmisest on sellised sündmused nagu Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda, mis on süvendanud ülemaailmset toidukriisi ning vallandanud maailmas energia-, elukalliduse ja võlakriisi, tekitanud majanduslikku ebastabiilsust ning see võib olla destabiliseerinud nii liikmesriike kui ka kolmandaid riike, samuti on COVID-19 pandeemia mõju olukorda sedavõrd halvendanud, et on vaja instrumendi varajast vahehindamist ja mitmeaastase finantsraamistiku muutmist;

J. arvestades, et COVID-19 pandeemia on veelgi süvendanud kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks vajaliku rahastuse puudujääki, mis oli juba enne märkimisväärne, ning põhjustanud üldise ressursside vähenemise 700 miljardi USA dollari võrra, kusjuures samal ajal on vaja ressursse oluliselt suurendada, et katta arenguriikide pandeemiaeelne investeerimispuudujääk; arvestades, et 80 % puhvrist on juba kasutatud ning kaaluda tuleks selle suurendamist; arvestades, et ELi praegune poliitiline ja finantsjuhtimine ning jõupingutused ei ole piisavad Euroopa arengukonsensuse, kestliku arengu eesmärkide ja Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks ning muude teravate ülemaailmsete probleemide lahendamiseks, mille hulgas on eelkõige süvenev kliimamuutus, COVID-19 ja vägivaldsete konfliktide tagajärjed, ning seetõttu on vaja ühistegevust rahvusvahelisel tasandil, et tagada instrumendi suutlikkus neile esilekerkivatele probleemidele

reageerida;

K. arvestades, et instrumendi raames ei ole veel võimalik täielikult hinnata projektide rakendamist, kuna see on alles algusjärgus; arvestades, et eelolevas 2024. aasta vahehindamises tuleks hinnata, kas instrument aitab kaasa ELi strateegiliste prioriteetide saavutamisele ja edendab tulemuslikult selle väärtusi partnerriikides, tugevdab inimõigusi, aitab vähendada vaesust ja ebavõrdsust ning edendab kolmandate riikide kestlikku arengut ning kas instrumendist eraldatakse rahalisi vahendeid kolmandate riikide vajadustest ja arengustrateegiatest lähtudes;

L. arvestades, et kontrollikoda jõudis 2023. aastal järeldusele, et instrumendi vahendite eraldamisel ja selle mõju jälgimisel esineb puudujääke ning instrumendi lai kohaldamisala võib selle mõju piirata ning et arenguabi vahendite eraldamise ja selle jälgimise viisi tuleb parandada;

M. arvestades, et instrumenti tuleks kasutada kolmandate riikidega tihedamate ja tulemuslikumate partnerluste loomiseks, millega saavutatakse käegakatsutavaid tulemusi ning mis põhinevad vastastikustel huvidel, strateegilistel prioriteetidel, struktureeritud ja tulemuslikul koostööl ning selgetel pikaajalistel eesmärkidel; arvestades, et ELi suhted Aafrika ja naabruspiirkonnaga on strateegiliselt eriti olulised; arvestades, et instrumenti tuleks kasutada õiglase rohepöörde tagamiseks ja kohalikul tasandil lisandväärtuse loomise edendamiseks ning järgides olulise kahju ärahoidmise põhimõtet; arvestades, et instrumendi kasutamise põhinäitajatena tuleks jälgida selle tõhusust, tulemuslikkust ja arengumõju;

N. arvestades, et alates instrumendi vastuvõtmisest on geopoliitiline konkurents muutunud ja suurenenud; arvestades, et selles uues kontekstis on instrumendi kasutamine muutunud pakilisemaks; arvestades, et strateegia „Global Gateway“ aitab seda probleemi lahendada ning selle eesmärk on pakkuda partnerriikidele elujõulist ja atraktiivset alternatiivi, mis avaldaks kohalikele kogukondadele püsivat positiivset mõju; arvestades, et ELi tegevust tuleb partnerriikides paremini selgitada ning seda nähtavamaks muuta; arvestades, et kuigi strateegia „Global Gateway“ on keskendunud ELi geopoliitiliste eesmärkide saavutamisele, peab instrumendi ametlik arenguabi olema suunatud partnerriikide pikaajalise kestliku arengu toetamisele;

Üldised märkused

1. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle muuta 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku koos rubriigi 6 täiendava rahastamisega, kuna instrument on alarahastatud ja praegune finantsplaneering ei ole selle jaoks piisav; muudatused

peaksid paremini kajastama ELi geopoliitilisi eesmärke ja tema üleilmseid kohustusi; võtab teadmiseks komisjoni rubriigile 6 esildatud lisavahendid, millest 9,5 miljardit eurot eraldatakse rände välismõõtmele, sealhulgas välisprobleemidele reageerimiseks, 3 miljardit eurot instrumendi uute probleemide ja prioriteetide reservile ning 2,5 miljardit eurot solidaarsus- ja hädaabireservile;

2. rõhutab vajadust vaadata läbi ELi välis- ja arengupoliitika seoses rahastamispuudujäägi, riikide vahelise ja nende sisese süveneva ebavõrdsuse ning üleilmse toiduga kindlustamatusega; tunnistab geopoliitiliste muutuste mõju, eelkõige Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, ELi uusi prioriteete, partnerriikidega strateegiliste partnerluste suuremat tähtsust, mis on kooskõlas poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõttega, ning ELi investeeringute erilist rolli, mis peavad kajastama nii ELi väärtusi ja huve kui ka meie partnerite huve; rõhutab lisaks, et läbivaatamise käigus tuleb hinnata, kas täidetakse instrumendi eesmärke, milleks on vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamine ning inimõiguste edendamine ja partnerriikide pikaajaline kestlik areng;

3. kinnitab Venemaa jätkuva agressioonisõja tingimustes veel kord oma vankumatut toetust Ukrainale selle kõigis aspektides, sealhulgas humanitaarabi, taastamine, ülesehitamine ja uuendamine; rõhutab siiski, et see toetus ei tohiks tulla ametliku arenguabi, teiste partnerite ja kolmandate riikide arvelt, keda Venemaa agressioonisõda negatiivselt mõjutab ja kelle ELi rahastamist ei tohiks kärpida; nõuab seetõttu instrumendi vahendite põhjalikku hindamist, mille käigus tuleks hinnata ka seda, kas need on piisavad selle asutamismääruses sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et siis instrumendi vahendeid vastavalt suurendada ja tagada, et need on praeguste geopoliitiliste probleemide kontekstis jätkuvalt asjakohased, võimaldavad pidada ELi usaldusväärseks partneriks ja seista vastu teiste ülemaailmsete jõudude mõjule;

4. väljendab heameelt suurema osa ELi välistegevuse koondamise üle ühe instrumendi alla, ühtlustades järk-järgult arvukaid varasemaid vahendeid; on siiski arvamusel, et kuigi see lihtsustamine on suurendanud paindlikkust ja tõhusust, ei ole sellega kaasnenud piisaval tasemel tulemuslikku aruandekohustust ega läbipaistvust; rõhutab sellega seoses, et meetmeid saab pidada mõjusaks ainult siis, kui seda on võimalik tõendada selgete ja võrreldavate järelevalve- ja hindamismehhanismidega; tuletab meelde kontrollikoja eriaruande nr 14/2023 järeldusi, milles juhiti tähelepanu sellele, et enam kui 20 %-l valimisse kuuluvatest näitajatest puudus kas lähtetase või oli see ebaselge ning 24 %-l puudusid kas eesmärgid või olid need ebaselged, samuti olid mitmeaastaste sihtprogrammide andmeallikad killustatud või puudusid; kutsub komisjoni üles muutma „Globaalse Euroopa“ tulemusraamistiku näitajate kasutamise kohustuslikuks ja see peaks olema norm kogu mitmeaastaste sihtprogrammide rakendamise

tsükli meetmete puhul; nendeks on kavandamine, rakendamine ja aruandlus tulemuste kohta; kutsub komisjoni üles ka märkimisväärselt suurendama ELi delegatsioonide suutlikkust; rõhutab, et instrument peaks tagama tõhusa, tulemusliku, sidusa ja kaasava rakendamise, mille aluseks on poliitika esikohale seadmise põhimõte ning mis on kooskõlas ELi strateegiliste huvide ja väärtuste ning partnerriikide prioriteetidega; kordab oma üleskutset komisjonile avaldada vähemalt kaks korda aastas abi tulemuslikkuse eduaruanne, mis järjepidevalt sisaldab standarditud, arusaadavaid ja võrreldavaid näitajaid, mis hõlmavad ühist planeerimist, rakendamist ja tulemusraamistikke; palub, et komisjon esitaks selle eduaruande Euroopa Parlamendile;

5. väljendab suurt muret geopoliitilise ebastabiilsuse, autoritaarsete suundumuste ja hiljutiste rünnakute pärast demokraatia ja õigusriigi aluste vastu kogu maailmas; nõuab, et vahehindamisel hinnataks põhjalikult instrumendi suutlikkust saavutada ELi välispoliitika üldeesmärgid, eelkõige eesmärk aidata kaasa mitmepoolsuse ja kestliku arengu edendamisele ning demokraatia, õigusriigi, inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmisele ja edendamisele; rõhutab, et instrumendi raames rakendatav ELi demokraatiaalane välistegevus tuleb kohandada uue geopoliitilise tegelikkusega, mida iseloomustavad konkureerivad juhtimismudelid, et demokraatia taandumist paremini ennetada ja sellele reageerida; kutsub komisjoni üles kriitiliselt ja teabe piisava üksikasjalikkusega hindama instrumendi rakendamisel tehtud edusamme eri programmide, kulueesmärkide ja sihttasemete lõikes, hoidudes lihtlabasest poliitiliste seisukohtade kordamisest; kinnitab veel kord, et aluslepingute ja uue Euroopa arengukonsensuse kohaselt peaks arengukoostöö peamine eesmärk olema vaesuse kaotamine ja kestliku majandus-, sotsiaalse ja keskkonnaalase arengu toetamine arengumaades; rõhutab, et poliitika esikohale seadmise lähenemisviis peaks juhinduma põhimõtetest ja eesmärkidest, mis on sätestatud ELi strateegilises kompassis, Euroopa arengukonsensuses, ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, Pariisi kokkuleppes ja Addis Abeba tegevuskavas;

6. nõuab eelkõige, et hinnataks ausalt ja põhjalikult instrumendi loomise määruse artikli 42 lõike 4 ja põhjenduse 40 kasutamist, millest viimases on sätestatud, et abi võiks peatada, kui demokraatia, inimõiguste või õigusriigi olukord kolmandas riigis halveneb; nõuab eelhindamist, et teha kindlaks projektide võimalik mõju ja riskid seoses inimõigustega kooskõlas määruse artikli 25 lõikega 5; nõuab inimõiguste järelevalvet kogu projektide rakendamise ajal kolmandates riikides, eelkõige projektide puhul, millega kaasneb suur rikkumiste oht; nõuab selliste projektide peatamist või muutmist, mis aitavad kaasa inimõiguste rikkumistele kolmandates riikides; kutsub komisjoni üles jagama Euroopa Parlamendiga ennetavalt kõiki inimõigustega seotud hinnanguid; rõhutab, et EL peab võtma partnerriikide suhtes, kes liiguvad kesksete väärtuste ja

põhimõtete osas vastupidises suunas, põhimõttelisema hoiaku; toetab sellega seoses eelarvetoetuse peatamist kui head näidet;

7. on mures selle pärast, et Ukraina abi rahastamine instrumendi reservi kasutuselevõtmise, mitte asjakohaste eelarvevahendite abil, on võtnud reservist suurema osa, mistõttu on võimalus instrumendi abil ettenägematutele probleemidele reageerida piiratud; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle luua Ukraina rahastu[1], mis peaks tagama Ukrainale kestliku pikaajalise rahastamise, säilitades ühtlasi instrumendi suutlikkuse tulla toime tulevaste probleemidega;

8. nõuab, et vahehindamine annaks õigusliku ja poliitilise selguse seoses Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia kandmisega abisaajate hulka instrumendi naabruspoliitika peatükis; märgib, et Ukraina ja Moldova Vabariik on saanud ELi kandidaatriikideks ja Gruusiat peetakse ELi potentsiaalseks kandidaatriigiks; rõhutab sellega seoses, et Ukraina, Moldova Vabariik ja Gruusia tuleks seetõttu loetleda abisaajatena, kelle kahepoolsed rahastamispaketid paigutatakse eelarves ümber ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) määruse[2] kohaldamisalasse, millel on instrumendist ja Euroopa naabruspoliitikast eraldiseisev õiguslik alus ja poliitikaraamistik, see vähendaks survet instrumendile; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle luua uus sihtotstarbeline Ukraina rahastu, mis koondaks tulevase toetuse mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 6 eraldi rahastamisvahendisse, et rahuldada koheseid vajadusi, kuid rõhutab pikaajalise rahastamisvahendi kasutamise tähtsust;

9. nõuab, et vahehindamisel hinnataks eelkõige seda, mil määral on rahastamine andnud Aafrikas käegakatsutavaid tulemusi kooskõlas instrumendi eesmärkidega, ELi Aafrika-strateegiaga ning Aafrika Liidu ja ELi 2022. aasta kuuenda tippkohtumise tulemuste ja kohtumisel seatud prioriteetidega ning kas prioriteedid ja eesmärgid on vaja läbi vaadata; rõhutab, et antud abi käegakatsutavate tulemuste analüüsimine selgete näitajate alusel on eriti oluline raha kasutamise tulemuslikkuse asjakohaseks hindamiseks; kutsub komisjoni üles kasutama ELi ja Aafrika Liidu kohustuste toetamiseks paremini ära geograafiliste assigneeringute ühendamise võimalust üleaafrikaliste programmide toetamiseks, nagu on sätestatud instrumendi loomist käsitleva määruse artikli 4 lõikes 2; rõhutab, et EL peab jätkuvalt aktiivselt toetama uut Aafrika mandri vabakaubanduspiirkonda, sealhulgas selle instrumendi kaudu ja tuginedes oma kogemusele Euroopa ühtse turu arendamisega, et

---

1 Komisjoni 20. juuni 2023. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Ukraina rahastu (COM(2023)0338).

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. septembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1529, millega luuakse ühinemiseelse abi instrument (IPA III) (ELT L 330, 20.9.2021, lk 1).

ergutada kestlikku majandusarengut, hoogustada töökohtade loomist, vähendada vaesust ja suurendada ühist heaolu Aafrikas; rõhutab, et partnerriike Aafrikas tuleb toetada nende mandri suure kasutamata taastuvenergia potentsiaali ärakasutamisel, et kiirendada edusamme kestliku arengu 7. eesmärgi saavutamisel Aafrikas, mis mitte ainult ei hoogusta majanduskasvu, töökohtade loomist ja sotsiaalset arengut, vaid suurendab märkimisväärselt ka taastuvate energiaallikate osakaalu maailmas;

10. kinnitab veel kord jõuliselt instrumendis sätestatud kohustust kaotada vaesus, võidelda kliimamuutuste ja toiduga kindlustamatusega, ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vastu ning edendada kestlikku inimarengut; tuletab meelde ELi ja liikmesriikide võetud kohustust suurendada 2030. aastaks oma ametlikku arenguabi 0,7 %-ni kogurahvatulust, sealhulgas vähemalt 20 % ELi ametlikust arenguabist eraldataks instrumendi alt sotsiaalse kaasamise ja inimarengu jaoks, nagu tervishoid, haridus, toit ja sotsiaalne kaitse, ning 0,2 % ELi kogurahvatulust vähim arenenud riikidele antava ametliku arenguabi jaoks; rõhutab, et EFSD+ eesmärk peaks olema toetada investeeringuid, et aidata kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; rõhutab, kui oluline on uue juhtiva paradigmana käsitada inimeste julgeolekut terviklikult; nõuab eelseisva programmitöö raames ELi soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava täielikku rakendamist, pühendudes kindlalt soolisele perspektiivile ja soolise aspekti arvestamisele, ning nõuab samuti, et ELi välistegevuses rakendataks ELi üleilmne tervishoiustrateegia ja noorte tegevuskava; rõhutab, et EL peab suurendama oma välistegevuses jõupingutusi inimõiguste edendamiseks ja kaitsmiseks ning väljendab heameelt ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava rakendamise vahehindamise läbivaatamise üle; rõhutab, kui oluline on võtta tugev korruptsioonivastane seisukoht kõigis ELi arengualastes jõupingutustes, ning toetab nõukogu 4. mai 2023. aasta järeldusi korruptsiooni kui arengut takistava teguri kohta;

11. rõhutab, et investeeringud inimarengusse on üliolulised võitluses ebavõrdsuse vastu ja hariduse eest, sealhulgas kutseõppe eest, ning peaksid jääma tulevases programmitöös selgeks prioriteediks, kuna need võimaldavad partneritest arenguriikidel kasutada oma noorte inimkapitali potentsiaali ning edendada inimarengut, majanduskasvu ja tööhõivet oma riigis; kutsub komisjoni üles võtma kasutusele lastepoliitika markeri, mis põhineb soolise võrdõiguslikkuse, kliima, rände ja digiteerimise valdkonnas välja töötatud metoodikal, et võimaldada ELi institutsioonidel ja partneritel mõõta ja jälgida lastesse tehtavaid investeeringuid; rõhutab, et lastesse tehtavate ELi investeeringute jälgimine ja seire on ELi lisaväärtuse ja tulemuslikkuse näitamiseks äärmiselt oluline; rõhutab, et COVID-19 oli häiresignaal madala ja keskmise sissetulekuga riikidele ja näitas, et vaja on kiirendada edusamme üldiste riiklikult rahastatavate tervishoiusüsteemide ülesehitamisel; nõuab, et instrumendi

programmitöös seataks prioriteediks toetused ja avaliku sektori edendamine tervishoiu valdkonnas, et arenguabi jõuaks kõigepealt inimesteni; rõhutab, kui oluline on jätkata piisavate vahendite eraldamist sotsiaalsete tulemuste parandamiseks ja süsteemsete probleemide lahendamiseks;

12. väljendab muret LGBTIQ+ kogukonna liikmete õiguste olukorra pärast kogu maailmas ning üldiste tagasilöökide pärast naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste valdkonnas arengumaades; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tegelema tagasilöögiga nende õiguste tunnustamisel ja kaitsmisel; rõhutab sellega seoses, et esikohale on vaja seada sihipärane toetus kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja kogukondadele, kes on seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste, naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse, LGBTIQ+ kogukonna liikmete ja muude tõrjutud elanikkonnarühmade eestkõnelejad, ning tõhustatud meetmed homoseksuaalsuse dekriminaliseerimiseks; tuletab meelde, et vähemalt 85 % instrumendi raames rakendatavate uute meetmete peamine või oluline eesmärk peaks olema sooline võrdõiguslikkus ning vähemalt 5 % meetmete peamine eesmärk peaks olema sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste õigused ja mõjuvõimu suurendamine;

13. rõhutab instrumendi kõigi kulu- ja programmiliste eesmärkide saavutamise tähtsust ja nõuab üksikasjalikku teavet selles valdkonnas tehtud edusammude kohta; peab kahetsusväärseks, et esineb märkimisväärseid puudujääke instrumendi 30 % kliimaeesmärgi saavutamisel, mitmeaastase finantsraamistiku kohase 10 % elurikkuse eesmärgi saavutamisel 2026. ja 2027. aastal ning selle tagamisel, et ELi ülemaailmsed finantskohustused ÜRO raamistiku raames täidetakse, eelkõige seoses panusega kahju ja kahjustuste fondi; tuletab meelde, et kliimamuutused avaldavad üha suuremat survet toiduainete tootmisele ja kättesaadavusele, eriti vähekaitstud piirkondades, kahjustades toiduga kindlustatust ja toitumist; tuletab lisaks meelde, et elurikkus on kliimamuutuste vastu võitlemisel oluline tegur ning et elurikkuse ja ökosüsteemi teenuste vähenemine kahandab edu ligikaudu 80 % hinnatud kestliku arengu eesmärkide puhul; nõuab üksikasjalikku kava, milles kirjeldatakse, kuidas komisjon kavatseb täita mitmeaastase finantsraamistiku lõpuks kulu- ja sooküsimuste alased eesmärgid;

14. kinnitab veel kord instrumendis esitatud kohustust tegeleda ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega; on arvamusel, et ilma et see piiraks ettenägematuid asjaolusid, tuleks järgida instrumendi raames võetud kohustust eraldada instrumendi eesmärkide raames soovituslikult 10 % instrumendi rahastamispaketist meetmetele, millega toetatakse rände ja sundrände haldamist ja juhtimist, ning et seda punkti ei tohiks uuesti avada; märgib siiski, et 14 % 2021. aastal kulukohustustega seotud

vahenditest olid seotud rändega seotud kulueesmärgiga; loodab saada olukorra kohta korrapäraselt põhjalikku teavet;

15. peab kahetsusväärseks, et kiirreageerimise samba praegune kasutamine ei aita nähtavalt ja tulemuslikult kaasa ELi huvide edendamisele maailmas; nõuab seetõttu, et 2024. aasta vahearuande ajal kaalutaks ELi välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkidele programmilise toetuse taastamist;

Vajalike vahendite tagamine ja investeeringute kaasamine

16. rõhutab, et mitte mingil juhul ei tohiks mitmeaastase finantsraamistiku muutmine 2024. aastal kaasa tuua instrumendi vahendite kärpimist või ümberjaotamist pikaajaliste temaatiliste ja geograafiliste programmide vahel, mis on ette nähtud kestlikuks arenguks; on mures selle pärast, et instrument on olnud alarahastatud mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 algusest saadik ja et selle keskendumine geograafiliste programmide rahastamisele on toimunud oluliste temaatiliste eelarveridade arvelt, nagu üleilmsete probleemide eelarverea „Inimesed“ prioriteetne valdkond, mis oli COVID-19 tõttu veelgi suurema surve all, jättes vähe või üldse mitte manööverdamisruumi selleks, et täielikult täita ELi võetud kohustust toetada lähiaastatel mitmepoolseid tervishoiualgatusi; rõhutab, et rahaliste vahendite puudumine tekitab ohtliku lõhe ELi ambitsioonide ja tema suutlikkuse vahel oma lubadusi täita; tuletab meelde, et ebapiisav rahastamine tekitab ka kahjustavat konkurentsi lühiajaliste vajaduste ja pikaajaliste investeeringute vahel ning peamiste arengusektorite vahel, mis lõppkokkuvõttes pärsib ELi abi tulemuslikkust ja selle panust tegevuskava 2030 eeesmärkide saavutamisse; rõhutab instrumendi, EFSD+ ja välistegevuse tagatise keskset rolli segarahastamise strateegilise raamistiku loomisel, investeeringute ja tagatiste riskide vähendamisel ning erasektori vahendite kaasamisel ELi eelarve toel, eriti arvestades kasvavat geopoliitilist ja majanduslikku konkurentsi; rõhutab, et segarahastamisprojektid ja toimivad partnerlused erasektoriga arenguriikides peavad keskenduma arengutulemuste maksimeerimisele ning olema kooskõlas kestliku arengu eesmärkide, Pariisi kokkuleppe ja riiklike arenguprioriteetidega; tuletab meelde, et erasektori toetus lisandub avaliku sektori investeeringutele, aga ei saa neid asendada, eelkõige elutähtsate teenuste osas, nagu tervishoid, haridus ja sotsiaalkaitse, mis pakuvad olulisi pikaajalisi väljavaateid vaesusest pääsemiseks; nõuab, et EFSD+ ei rahastaks investeeringuid, millel on negatiivne mõju kestliku arengu eesmärkide saavutamisele, eelkõige seoses kliimamuutuste vastu võitlemisega; palub pikaajalist eelarvet kohandada, et kaitsta ELi positiivset mõju ja usaldusväärsust ülemaailmsel areenil;

17. tunnistab ELi investeeringute erilist rolli, mis peab kajastama nii ELi kui ka meie partnerriikide strateegilisi huve ja arengueesmärke ning ELi väärtusi, ning rõhutab eelarveliste tagatiste olulist rolli nende

saavutamisel järgides poliitika esikohale seadmise põhimõtet; rõhutab, kui oluline on tagada, et tagatised tasakaalustaksid investeeringutega seotud riski kõige suurema riskiga riikides, nii et ka neile suunatakse asjakohased investeeringud; rõhutab, et EL peaks olema selles osas eeskujuks, pidades silmas käimasolevat arutelu mitmepoolsete arengupankade reformi üle;

18. võtab teadmiseks EIP erilise rolli Euroopa arengualases finantsstruktuuris, nagu on sätestatud ELi toimimise lepingu artiklis 209 ja instrumendi loomise määruse artiklis 36, ning tunnistab EIP potentsiaali kaasata täiendavaid rahalisi vahendeid, mis aitavad kaasa instrumendi eesmärkide saavutamisele; väljendab heameelt EIP Globali loomise üle, mis on tegutsenud alates 1. jaanuarist 2022 ja mille eesmärk on suurendada panga kohalolekut ja asjatundlikkust arenguriikides; märgib, et alates uue arenguharu loomisest on EIP Global kasutanud selle instrumendi sihtotstarbelist investeerimissuunda rekordiliselt, eraldades 2022. aastal üle 10 miljardi euro, eelkõige Ukraina ja „Global Gateway“ toetuseks; tuletab meelde, kui oluline on ELi eelarve, sest see on ainus tagatis, et EIP saaks anda laene ELi poliitika toetamiseks väljaspool ELi; nõuab EIP-le ELi eelarvest antavate tagatiste suurendamist, et võimaldada EIP-l jätkata Ukrainas olulist avaliku ja erasektori tegevust ning laiendada oma tegevust maailma lõunapoolsetes piirkondades; kutsub EIPd üles kasutama oma positsiooni kestliku arengu investeeringute kaasamiseks kooskõlas EFSD+ kehtestatud eesmärgi ja kriteeriumidega; rõhutab EIP olulist rolli partnerluses Euroopa Komisjoniga, et täita 100 miljardi euro ulatuses strateegia „Global Gateway“ raames võetud 300 miljardi eurone kohustus; kutsub EIPd üles seadma prioriteediks kestliku arengu tegevuskava; kutsub EIPd üles võtma suuremaid riske suure sotsiaalse kasuga projektide rahastamisel; kutsub EIPd üles jätkuvalt tugevdama oma kohalolekut, tuginedes oma praegusele ELi delegatsioonidega ühiste asukohtade lähenemisviisile, kasutades samal ajal üha enam ära võimalikku koostoimet Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning teiste Euroopast pärit arengut rahastavate asutustega; ergutab EIPd jätkama aktiivset osalemist arengu kavandamises, järelevalves ja hindamises riigi tasandil, käsikäes ELi delegatsioonidega ja kaasrahastamise kaudu arengut rahastavate asutustega; nõuab tugevamat koordineerimist komisjoni, Euroopa välisteenistuse ja ELi delegatsioonide vahel, et hõlbustada arutelusid ja koostööd asjaomaste osalejatega kohapeal ja teha kindlaks projektid, mis vastavad kõige paremini arengu tulemuslikkuse eesmärkidele;

19. väljendab heameelt erasektori investeeringute toetamiseks loodud EFSD+ avatud struktuuri üle ning kutsub komisjoni, EIPd, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanka, liikmesriike ning arengut rahastavaid asutusi üles täielikult ära kasutama välistegevuse tagatise pakutavaid võimalusi ja asjakohaseid investeerimisaknaid, et edendada kestlikke erasektori investeeringuid; rõhutab, et

erasektoripoolset rahastamist on vaja võimendada, pöörates erilist tähelepanu väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, ning nõuab suuremaid jõupingutusi kitsaskohtade ja takistuste kõrvaldamiseks investeeringute tegemisel; tunnistab lisaks, et erasektoril on oluline roll uute investeeringute, töökohtade ja võimaluse korral arengu rahastamisel; tuletab meelde Euroopa Parlamendi kontrollivolitusi ja vajadust läbipaistvuse järele EFSD+ rakendamisel;

Strateegiline lähenemisviis

20. väljendab heameelt Euroopa tiimi lähenemisviisi ja selle eesmärgi üle suurendada ELi arenguprojektide sidusust, mõju ja nähtavust ning nõuab rohkem ühismeetmeid liikmesriikidega, eelkõige Euroopa tiimi algatusi; tuletab meelde kontrollikoja tähelepanekut, et mitmeaastastes sihtprogrammides ei ole ära toodud iga liikmesriigi täpset panust Euroopa tiimi algatustesse, mis tekitab teadmatust liikmesriikide rahalise toetuse suhtes, ja seetõttu on Euroopa tiimi algatuse tulevik ühisalgatusena ebakindel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles vaatama läbi lähenemisviisi tulemuslikkuse ja teavitama Euroopa Parlamenti oma järeldustest; kutsub komisjoni üles selgitama Euroopa tiimi lähenemisviisiga seotud rolle ja tegema ettepaneku mehhanismi kohta, mis suurendab algatuste läbipaistvust ja demokraatlikku kontrolli; nõuab samuti ELi ja liikmesriikide ühismeetmeid, et suurendada tulemuslikkust ja maksimeerida ressursse; innustab liikmesriike, arengut rahastavaid asutusi, EIPd ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanka aktiivsemalt osalema Euroopa tiimi tegevuses, võttes rahalisi kohustusi ja ühismeetmeid, mida juhib Euroopa Komisjon;

21. väljendab heameelt strateegia „Global Gateway“ üle, mis on ELi kooskõlastatud vastus ülemaailmsetele probleemidele; on seisukohal, et uute geostrateegiliste väljakutsete tingimustes peavad ELi välis- ja julgeolekupoliitika ning arengukoostöö osapooled oma tegevust paremini koordineerima, et kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega luua partnerriikides riiklikku väärtust taristuinvesteeringute kaudu ning seeläbi suurendada ELi kohalolekut ja nähtavust kogu maailmas; tuletab meelde, et strateegiat „Global Gateway“ tuleb mõista strateegilise kontseptsioonina, milles on integreeritud välis-, majandus- ja arengupoliitika; rõhutab, et arengumaades on vaja suuri investeeringuid nii kõvasse kui ka pehmesse taristusse, alates digitaal-, transpordi- ja energiavõrkudest kuni tervishoiu-, haridus- ja toidusüsteemideni; peab siiski kahetsusväärseks, et instrumendi eesmärkide ja prioriteetide raames ei ole strateegia juhtimist ja rakendamist reguleeriv raamistik läbipaistev; rõhutab, et vaja on piisavat parlamentaarset kaasatust ja kontrolli, samuti konsulteerimist ettevõtlussektori ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega lihtsa juhtimisraamistiku abil, mis suurendaks kiiresti investeerimist ja parandaks keerulise geopoliitilise olukorra taustal ELi nähtavust partnerriikides; kutsub komisjoni üles

ajakohastama ühisteatist strateegia „Global Gateway“ kohta, et täpsustada juhtimisraamistikku, sealhulgas parlamendi kontrollifunktsiooni, ja esitama selge määratluse selle kohta, mida „Global Gateway“ projekt endast kujutab ja mis seda teistest investeerimisprojektidest eristab; nõuab selgust selle kohta, kuidas kohaldatakse ELi finantsmäärust ja avalike hangete reegleid; nõuab, et strateegiat rakendataks kiiremini, võttes arvesse praegusi ja tulevasi ülemaailmseid probleeme;

22. peab kahetsusväärseks, et strateegia „Global Gateway“ rahastamine ei ole selge, ning tuletab meelde, et selliseid uusi algatusi tuleks rahastada uutest assigneeringutest ja sellega seotud rubriigi 6 ülemmäära ülespoole korrigeerimisest; kutsub komisjoni üles kaasama „Global Gateway“ projektidesse ja Euroopa tiimi algatustesse süstemaatilisemalt kodanikuühiskonna organisatsioone ning kaaluma kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonide aktiivset kaasamist iga riigi projektide planeerimisse;

23. rõhutab, kui oluline on koostoimeid mõjusamalt ära kasutada ning paremini ühtlustada EIP, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning teiste arengut rahastavate asutuste finantsalgatusi, mis on suunatud Euroopa naabruses asuvatele riikidele, pöörates erilist tähelepanu ELi kandidaatriikidele;

Parlamentaarne kontroll

24. tuletab meelde parlamendi poliitilise ja eelarvekontrolli ja konsulteerimise volitusi ning rõhutab kõrgetasemelise geopoliitilise dialoogi rolli üldiste suuniste andmisel instrumendi rakendamiseks; rõhutab, kui oluline on saada üksikasjalikku teavet täidetud või täidetava eelarve kohta; rõhutab, et Euroopa Parlament vajab täielikku ja õigeaegset juurdepääsu dokumentidele ning tal peab olema võimalik jälgida projektide mõju ja edenemist, et paremini hinnata nende ulatust ja mõju, mistõttu ongi tal vaja täielikku juurdepääsu standarditud lähte- ja sihtnäitajatele ning andmeallikatele; kutsub komisjoni üles tagama järjepideva institutsioonidevahelise teabevoo, nii et Euroopa Parlament oleks investeerimisprojektidest, sealhulgas „Global Gateway“ projektidest informeeritud, ning tegema tulemuste haldamise raamistiku täielikult kättesaadavaks; kordab, et parlamendi seisukohti tuleb täiel määral arvesse võtta; kordab samuti, et parlamendi resolutsioonid moodustavad osa instrumendi rakendamise üldisest poliitikaraamistikust; nõuab tungivalt, et komisjon parandaks märkimisväärselt dokumentide õigeaegset esitamist parlamendile enne kõrgetasemelist geopoliitilist dialoogi ja parlamendi soovituste arvesse võtmise viisi, eelkõige algatades pärast iga dialoogi kirjaliku menetluse, milles märgitakse parlamendi iga soovituse suhtes võetavad järelmeetmed;

25. kutsub komisjoni üles kasutama ära mitmeaastase finantsraamistiku

läbivaatamist, et täpsustada instrumendi liigendust ja lisada eelarveridu, et võimaldada eelarvepädevatel institutsioonidel kasutada oma kontrollivolitusi, eelkõige naabruspiirkonna eelarveridade osas, eesmärgiga suurendada läbipaistvust ja saavutada andmepõhine poliitika, mida saab selle eesmärkide suhtes auditeerida, ning kajastada paremini strateegilist lähenemisviisi ja parandada pikaajalist programmitööd; juhib tähelepanu sellele, et rahastamisvahendite kattumine, näiteks seoses tagatistega, raskendab kontrolli; kutsub komisjoni üles andma pärast parlamendiga konsulteerimist ühes dokumendis arusaadava, selge ja täieliku ülevaate rahastamisvahenditest, nende omavahelistest seostest ja eri osalejatest ning täieliku ja täpse ülevaate toetustest ja tagatistest ning sellest, kuidas need on kaetud; kutsub komisjoni üles esitama eelarvepädevatele institutsioonidele kord kvartalis ajakohastatud teavet, sealhulgas eelarveliste tagatiste kasutamise ja nende summade ning hinnanguliste eraldiste ja tulevaste prognooside kohta, samuti teavet kulu- ja programmiga seotud eesmärkide hetkeolukorra kohta;

26. rõhutab programmitöö protsessi tähtsust ning Euroopa välisteenistuse ja ELi delegatsioonide üliolulist rolli nii sellega seoses kui ka partnerriikide ja teiste arenguvaldkonna osalejate nõuetekohase kaasamise tagamisel kogu protsessi vältel, sealhulgas edendades tihedat ja läbipaistvat konsulteerimist piirkondlike ja kohalike ametiasutustega ja nende kaasamist, et määrata kindlaks ühised prioriteedid ja suurendada partnerriikide isevastutust; rõhutab, kui oluline on tagada ELi välistegevuses tulemuslik vajaduspõhine ja inimkeskne lähenemisviis, ning toonitab, et kohalikel partneritel ja kodanikuühiskonnal peaks olema oluline roll programmide kavandamisel, rakendamisel, järelevalves ja hindamisel; rõhutab, kui olulised on kodanikuühiskonna organisatsioonid ja asjakohasel juhul ka erasektor instrumendi rakendamisel, eelkõige programmitöös; kinnitab veel kord vajadust suurendada toetust kodanikuühiskonnale kogu maailmas;

27. peab kahetsusväärseks kiirustamist programmitöö protsessis 2021. aasta teisel poolel, mis takistas parlamendi piisavat kontrolli; võtab murega teadmiseks kontrollikoja eriaruandes nr 14/2023 esitatud järeldused, mille kohaselt tuleks programmitöö protsessi paremaks teha; ootab, et komisjon ja Euroopa välisteenistus järgiksid kontrollikoja soovitust ja võtaksid saadud kogemusi arvesse järgmise programmitöö käigus; kutsub komisjoni üles tagama prognoositavama ja läbipaistvama programmitöö, töötama välja standarditud, võrreldava ja läbipaistva metoodika rahaliste vahendite eraldamiseks naaberriikidele, tagama range kohaldamise naabruspiirkonnast väljapoole jäävatele riikidele, selgitama ELi toetuse mõju hindamise metoodikat ja tagama selle asjakohasuse muutuvas geopoliitilises kontekstis;

28. väljendab heameelt hiljutiste makromajandusliku finantsabi

rahastamisvahendite üle, mis võeti vastu mitme riigi, eelkõige Ukraina toetamiseks Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärgedega toimetulekuks; peab kahetsusväärseks, et eelarvepädevatele institutsioonidele ei ole antud teavet makromajandusliku finantsabi intressikulude rahastamise haldamise kohta; on mures selle pärast, et makromajandusliku finantsabi intressikulude praegune rahastamine instrumendi uute probleemide ja prioriteetide reservi kasutuselevõtmise, mitte uute assigneeringute abil võib võtta ülejäänud perioodiks reservist suurema osa, kui mitte kõik, mistõttu ei ole instrumendi abil enam võimalik ettenägematutele probleemidele reageerida; rõhutab seetõttu vajadust leida kestlikud pikaajalised rahastamislahendused, säilitades samal ajal suutlikkuse tulla toime tulevaste probleemidega;

29. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei teavita alati Euroopa Parlamenti enne reservi kasutuselevõtmist, ning taunib tava saata kirju, mis saabuvad pärast reservi kasutuselevõttu, kuna see kahjustab tegelikkuses parlamendi kontrolliõigust ega võimalda komisjonil täielikult arvesse võtta parlamendi tähelepanekuid kasutuselevõtu laadi, eesmärkide ja kavandatud summade kohta; kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti alati üksikasjalikult enne reservi vahendite kasutuselevõtmist ja võtma arvesse parlamendi tähelepanekuid kooskõlas instrumendi loomist käsitleva määruse põhjendusega 71;

30. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei järgi reservi kasutamisel instrumendi loomist käsitleva määruse artikli 17 mõtet, eelkõige mis puudutab uute seadusandlike algatuste rahastamist; väljendab muret selle pärast, et instrumendi 2021.–2027. aasta jaoks ette nähtud reservist on 80 % juba eraldatud ning kuni 2027. aastani on kasutada jäänud ainult 1,9 miljardit eurot (21 %); peab kahetsusväärseks asjaolu, et 60 % reservi ülejäänud vahenditest on juba eelnevalt eraldatud, võtmata arvesse eeldatavaid tulevasi vajadusi, näiteks Süüria pagulaspaketti;

31. tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi suurem kaasamine instrumendi haldamise ja rakendamise kõikides etappides oli eeltingimus selleks, et nõustuda varasemate välisrahastamisvahendite ühendamisega üheks instrumendiks (nagu on sätestatud parlamendi 18. aprilli 2018. aasta resolutsioonis ELi välisrahastamisvahendite rakendamise kohta: 2017. aasta vahearuanne ja 2020. aasta järgne tulevane struktuur ning Euroopa Parlamendi 2019. aasta instrumendi teemaliste läbirääkimiste volitustes); tuletab meelde, et instrumendiga antakse võimalus teha seda instrumenti ja ühinemiseelse abi instrumenti käsitlevatesse määrustesse seadusandlikke muudatusi, ning soovitab põhjalikult hinnata parlamendi rolli strateegilise juhtimise ja kontrolli tagamisel või Euroopa Parlamendi ebapiisavat kaasamist abi peatamisse või reservi kasutamisse, samuti seoses instrumendi komitee regulaarsete koosolekutega, mille potentsiaal on kasutamata;

32. eeldab, et Euroopa Parlament kaasatakse täielikult mitmeaastase finantsraamistiku teise poole programmitöösse ja mitmeaastastesse sihtkavadesse aastateks 2025–2027;

33. on seisukohal, et praegune aruandluskord selle kohta, mida EL teeb mis tahes riigis, piirkonnas või teemavaldkonnas, on ebapiisav ja liiga legalistlik; nõuab, et kasulike andmete ajakohastamisel tehtaks pragmaatilisi ja kiireid parandusi ja esitataks Euroopa Parlamendile paindlikult ja õigeaegselt näiteid rakendamise parimatest tavadest, kohaldades vajaduse korral asjakohaseid konfidentsiaalsusnõudeid; on seisukohal, et avalik projektide andmebaas ei ole kasutajasõbralik ega aita kaasa ajakohastatud teabe saamisele; rõhutab, et ELi investeerimisprojekte tuleks hinnata, nende üle järelevalvet teha ja aruandeid koostada, et määratleda nende tulemuslikkus ja vältida soovimatut negatiivset mõju;

34. kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama koos EIP, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ning teiste Euroopast pärit arengut rahastavate asutustega välja standardmenetlused, sealhulgas eel- ja järelhindamised, ning kohaldades komisjoni tulemuste haldamise raamistikku; nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon raamistiku avaldaks ja tagaks, et arengut rahastavad asutused, kes kasutavad oma näitajaid, määratleks need selgelt ning selgitaks nende kohaldamist ja võrreldavust tulemuste haldamise raamistikuga; kutsub Euroopa Komisjoni üles jälgima kõigi investeerimisprojektide keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisstandardeid; kutsub komisjoni üles tegema EFSD+ tulemuste haldamise raamistik ligipääsetavaks, et hõlbustada järelevalvet arengu vastutustundlikuma rahastamise suunas tehtavate edusammude üle;

Edasised sammud

35. nõuab, et vahehindamist kasutataks võimalikult suures ulatuses, et ajakohastada instrumenti või selle delegeeritud õigusakte prioriteetsetes valdkondades ning hinnata uuesti geograafiliste ja temaatiliste mitmeaastaste sihtkavade kehtivust, sealhulgas silmapaistvamaid tingimusi, mis on seotud rahvusvahelise õiguse, inimõiguste, õigusriigi ja demokraatia järgimisega, vastavusega ELi välispoliitikaga ja sellega seotud peatamismehhanismi kohaldamisega viimase abinõuna, kui instrumendist toetust saava riigi välispoliitika erineb täielikult ELi välispoliitikast; rõhutab, kui oluline on suurendada ELi tegevuse nähtavust, eelkõige seoses arengukoostöö alaste pingutustega; nõuab seetõttu, et Euroopa välisteenistusele ja ELi delegatsioonidele antaks vajalikud vahendid oma strateegilise kommunikatsiooni suutlikkuse suurendamiseks, et selgitada paremini ELi tegevust kolmandate riikide otsustajatele ja üldsusele ning võidelda desinformatsiooni vastu; nõuab, et EL keelduks igasuguse toetuse andmisest agressorriikidele ja nende poliitikale, eelkõige Venemaa Föderatsioonile tema Ukraina-vastases agressioonisõjas;

36. rõhutab, et vahehindamisega peaksid kaasnema instrumendi ja IPA III vajalikud seadusandlikud muudatused, nii et asjaomased määrused kajastaksid Ukraina ja Moldova uut staatust ELi kandidaatriikidena, ning uus delegeeritud õigusakt, milles sätestatakse iga piirkonna konkreetsed eesmärgid ja prioriteetsed koostöövaldkonnad; rõhutab, kui oluline on kooskõlas EIP keskkonna- ja sotsiaalsete standarditega eraldada arengut rahastavate asutuste ja EIP kaudu rahastust, mis on suunatud juurdepääsule kriitilise tähtsusega toorainetele ja nendega seotud oskusi, taristut ja õigusraamistikku toetavatele meetmetele, osana ELi ja tema partnerite ühisest planeerimisest taastuvenergia arendamiseks kestliku arengu eesmärkide saavutamise kontekstis;

37. on seisukohal, et Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja käigus tekkinud geopoliitiliste probleemide ning Hiina Rahvavabariigi kasvava pahatahtliku mõjutustegevuse ja enesekehtestamise tõttu tuleb instrumendi eelarvet märkimisväärselt suurendada; rõhutab, et probleemid on levinud üle kogu maailma, mis tähendab, et EL peab suurendama oma geopoliitilist mõju, jäädes ühtlasi kindlaks oma väärtustele ja põhimõtetele; rõhutab, et nendele probleemidele on võimalik reageerida tasakaalustatult ainult siis, kui instrumendi iga valdkonna eraldiste osakaal jääb samaks; väljendab muret selle pärast, et EL kaotab Hiina ja Venemaa alternatiivsete pakkumiste kõrval mõju ja nähtavust; nõuab, et EL vastaks partnerriikide ootustele ja näitaks kiiresti, et nendega sõlmitud poliitilistel kokkulepetel, näiteks Cotonou jätkulepingul, on tulemused, tugevdaks arengukoostöös seega oma staatust usaldusväärse liitlasena ning näitaks, et rahvusvaheline reeglitel põhinev süsteem sobib tänapäeva väljakutsetega toimetulemiseks;

38. toonitab, et Euroopa Parlament kuulub Euroopa tiimi ja teda tuleks sellisena käsitleda, ning ootab seetõttu sagedasemat, üksikasjalikumat ja sisukamat teavet instrumendi rakendamise kohta, sealhulgas selliste EIP investeeringute loendit, millesse on paigutatud instrumendi raha;

39. märgib, et katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed on uued algatused, millest võivad saada ELi rahastamisprogrammid, kui need osutuvad edukaks; rõhutab, et need annavad parlamendile võimaluse võtta kasutusele programmid, mida muidu ei oleks rahastatud; rõhutab, et laia tõlgendamise korral on instrument põhimõtteliselt kõigi algatuste õiguslik alus, mis takistab rahastamiskõlblikkust ja muudab parlamendi algatused faktiliselt võimatuks;

o
o o

40. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, nõukogule, Euroopa

Investeerimispangale ja teistele asjaomastele Euroopa arengu rahastamise asutustele.